۱۸ شوال ۱۳۱۲ — پرنجی سنه نومرو ۹ — نیسان ۱۰۸

مشورهٔ تمدن

آیده ایکی دفعه نشر اولنور

یرسنه لك ابونه بدلی قروش بسه غروشدر

پرنسی ایکی غروشدر

مدیری : احمد رضا

محل اداره‌سی :

48 Rue Monge Paris

وتاد لهم فی الدین

عثمانلی اتحاد وترقی جمعیتك واسطهٔ نشریاتیدر .

مصر

مصرك تخلیصی ، سودان مصری برآیدن بری انگلیزلرك اشغال ایلیور . یاخود بحر هیلوه‌نك اداره‌سنه کوره نه‌یك مصرك تخلیصی ایسته‌ری .

پادشاهك بولنمز ، تأملسز حرکاتی وقتیله انگلیزلری مصره کتیردی . بو دفعه سودان مسئله‌سنه مایه‌لهمایوردی ، بابعالیه اخطار ایدرك ، بونده خفیه کوندیلمه کتاباتی تحریرات سیاسیه‌سك انگلتره حکومت خصوصیه‌سی وقتیله بری دیکرلرك لورد سالیسبوری بوکی عالی تبلیغات ومذاکراتنه نهایت ویرمك ، مصردن چیقیلمق ، مصر سواحلنه بستون یرلشمکلی ، کلمتوی ایچون سودان مصری آچمق ، حربه باشلامازدن اول سلطنتینك آیی حدود مفارقتدم کورمدی . پادشاهی آدم یرینه قویدی .

مصرك مالك عثمانیه‌نك ال‌هم وسیله قطعه‌سی اجنبی الده — ولو محمود اولسون — بولنمق البته آزار ایدیر . اجنبیلك ملکمزده اجرای حکومت کل ، ایشمزه خارجدن اخطار ویرمك ایتمکلری بیله ناموس وحیثیت ملیه‌یه برعار صایلیر . انجق پاتخته مصرلك ، ولایاته قونسولرلك کاملا امور داخلیه‌مزه مداخله ایتمکلری شو زمانده انگلیزی مصرده جوده کورمك غرضه مبنی‌دیر ، سودانی تعقیبدن نقطه بشیئه حمل اولنماز .

راجعی قونسولری ولدیشیمزه قالیور . کندی مفتی ویولیقه‌سی ایچون قالیشیور . بو مداخله‌نك مملکته هیچ بر فائده‌سی اولمیور . حالبوکه بر روح انگلیز مأموری اوروپادن سنه‌لرجه مصری احیا ایلمدی . اعلدن اندن ایتمه بر مالیه سنه‌ده بر میلیون ایکیوز بك لیرهلك ایراد قزانیردی . دیکر طرفدن ترقی طبیعی مصره معارفدن اولدن توجه بغداد ولایتی سلطان عبدالحمیدك آتسه استبدادی آلتنده کندی باشنه قالمه‌ملری ایسته‌ر .

انگلیز اداره‌سنده مصرك مادهٔ ابتدائیه‌سی بوکیدر . بوکیدر انگلیزه‌نك مصرلیلرك مفاد کاری اولمدیغی قباحت انگلیزه حکومتنده دکلدر . آسایشدن ترقیدن بحث ایدیلیر وبطوعاتدن استفاده ایدرك عنصر ملیه‌یی قوللنیرلرك ، اهالیك کوزنی آچمق انگلیز مأمورلرینك بحق یرینی لحظه‌جه اقتداده آدم بیتدیرمك حکومت محلیه‌یه عائد بر وظیفه‌ایدی .

بز مصرلی بوآلچق تخلیصنی ، معموریت ، رفاه وسعادت جهتنی حسابه قاتیه‌یه ، تماحك ملك ودولت نقطه‌نظرندن ایسته‌میوز . انگلیزك یقینه بر ولایته حاکم ونفوذی کچیریه‌جه اهالیسی ترك اشکی ترك اولدن محلکتنی بلد اداره‌سنه حاضرلادن سودانلی سلطان عبدالحمید مصرکی ادنه ونبی حرفتلر یاشامغه آلشمه بر قطعه‌دی کیفه تابع قیلماز . بستدغه اعتقادك اساسنه کیرمه‌ملری بودر . فقط کندی حکومتلرینه عبادیدك انگلیزلرك اداره‌سنده قالمق کرك مصرلیلر وکرك ملك ودولت عثمانیه‌نك دستقام خدمتك هیچ بر وجهله مقاسمه وتبدلنی قبول ایتمز . وایتمیه بالجمله عثمانیلر حقنده ایله رضاخیدر .

بزم تأسفاتیمیز بشکز وایسه اداره مصرده صلح وسالمله تدریجاً حصول کتیرمکده اولدن انقلاب وترقیه سودان مصریك سلکه ایراث ایتمیه‌جکدر . بو محاربه‌ده اهالی مصر مقصود وضائعی ، آمال وتمناتی اصلا نظر اعتباره آلنامش . وکندی حالنده راحت یاشایان بی حیاده‌لر ، دیشلرك ناصیه‌ده قالمق دوکمك انگلیز شانه بوك یرنقیه اولدیغی کی اسلام یاره‌سی ، اسلام عسکری ایله یه اسلامك قیدیر مصر حکومتی ایچون ده پیشرفت وضعیتی حایله‌ساز .

فضله دارق مصرده اجنبی مکاتبی کوتکده براقیلمه حیاتده متبادل انسانه وسائر امور نافعه‌یه صرف ایتمك سلطنت وسلامتی دوشونه‌براده‌یه فتوحات سودانه دهاطاتمق دهاشائلی کوتلمك ایدر .

سودان مصریك هیچ سوئاتیی دیاره علیه ایتالیایه فائده‌سی اولمیجی ایچون اتفاقه شلتی سکیلیدن اوچ بوك دولت انگلتره طرفنی التزام ایتدی . فرانسه دوه‌سی هیچ بر وجهله سودانك علیهنده بولنمیه‌جك ، انجق مصارفات مصر بودجه‌سنده تشویه ایدیلسه ایچون اولیطر بوده کوستردکه دول معظمه انگلیزك سعادت سیاسیه‌سنه باشدکیلر . مصردن چیقدیغی ایتمیور . بعضه غنائم لرك یانمه‌سی حسدن نقطه بشیئه دکلدر . انگلیز مصردن چیقمه اولورسه مصری دولت عثمانیه‌نك النه باخصوص سلطان عبدالحمیدك باشتدانبری تسلیم ایتمك هیچ بر دولتك ایسته‌میور . اوریا حصه‌داری مصردن کاکیلور . انگلیز اداره‌سنه داراتك آزلیغی ، اعتبارسیلیك بوکسلدیکی کوریور . بالطبع محزون قالیور . فرنکلر مصالح دیکلیورلر . بیلمه‌دکلری فعلیات آلیورلر . پادشاه اصلاحات وعدانیه حکمدر آسایشه اعاده ایدیلدکه اصلاحات موقع اجرایه قونه‌جاق دیدی . بر دسه داره‌نه ولایتلرنده نه یاپیلیور ؟ اداره‌ده‌کی اختلال مانع ترقی اولیور . معارف نظارتی ده‌ی مصر وایمنی مسئله‌لریله اوغراشیور ؟

پادشاه بزه ایانمیور . بایی ساخر خاص بولنان وخاندان قرالیه مخصوص نظر غوامله‌له هیچ وقت هیچ‌لیدن بلغاریه‌نك اوتانمیور صورتیله : بلغارستانك دعوی‌اوله ایدیلدکی اوکرنمیور . بو دسدن ملکه بزه استفاده ایدیز .

احمد رضا

قوهٔ حکومت موازنه

عالمده هیچ‌بری موازنه یاپیلمیور . موازنه انتظامله قائمدر . حکومتلر هیچ

انتظام سایه سنده ایدولسلر، انتظام سایه سنده شان وشرف قازانسلر، اهالی انتظام سایه سنده مسعود اولسلر. اقوام متمدنه دائما انتظام غایتی ایچون قوهٔ اجرائیه ایله اجراآت و حکومت ملت آره سنده تلازم اولدن موازنك ابقاسنه چالیشمشدر.

هر دولتك تاریخ سیاسی شو سؤالی بیزه برشاهد عادلدر. بو اراده یاکز عثمانلی دولتنده موازنك وقتیله نه یولده اجرا ایدلدیکی مختصراً ذکر ایله اکتفا ایدیجکز. عثمانلی حکومتی تشکیل ایدن عثمان بك بقیه سی دائما خیلجیلر اولمسیدی قبول ایتمیه اولدقلرندن اصول اداره حکومت ترشیح، اصول مشورته موافق صورتده تأسیس اولنمشدی. دولتك نظامی هر کسك قبولیله وضع اولنمه دیکندن. بو اراده استبدادیه هر کس ویرمه اولدیغی مساوات وحریت متوسندن بحث ایتمیه جکز. مساواتك اساسی تکلیف ده موجود اولدیغی دفاتر عثمانیه محرره قدر عثمانلی پادشاهلرینك بعضاً هر کسك برابر سرمنده ده اوتوروب بیك بیك کلری وامور دولتده دائما اعیان ملت واركان دولتله استشاره ایتدکلری معلومدر.

اداره دولت ترشیحنه موافق صورتده اجرا اولنور دیشدك. بونك مغایرنده حرکت واقع اولنجه علما همان تکلیف حق پادشاهی یله ترشیح داره سنه دعوت ایدیلر ودولتك انتظامنی موازنده طوتارلردی: شیخ الاسلام زنبیلی علی افندینك یاوز سلطان سلیم کی بر پادشاه جلیلك مشاورتنك طوتدیغی طریق سیاسی بر صورتده مؤخذه ایتدیکی مشهوردر. سلطان سلیم شیخ الاسلامه دکشدیرمك استرسه بدشقه سنی تعیین ایدرك شیخ نظام مجلس علمایه کونردی. شیخ الاسلام تعیین علمانك قبولنه وابسته ایدی. علما ده ایچندن بعضلری مقامنه علی افندینی دها لیاقتلی ودکرلی بر ذات بولدقه دیه رك شریعت ونظامك محافظه سنی امرنده سلطان سلیم قاتنی اتحاد واتفاق جنبه ایتمشدر. بونك ایچون علما اولدقری کبی مأمورلر دکرلی اهالی طرفندن حرمت وعلیه تائی وسوزلری نافذ اولورمش اهالی بی ایقاظ واشاره ومنافع عمومیه ی اراءه وتنبیه یه مأمور اولدقلرندن علما مستحق عظما وتوجهات سنیه نظائف دینیه ووظیفه یه زیجا پادشاهی مدهده باشقه بشی ایچون آغز آچمیورلر. منك جکدیکی نفاقت وخطالری کورمه مزلك کلیورلر.

* * *

ایشته ویلیوکی امور دینیه مأمور اولدن قاضیلرك کوك جهاتلرندن دکرکه خاص اخذ قلندن ناشی جواهلك وخطالرك کوبلکه اهالی طرفندن انتخاب حکومت طرفندن تنصیب اولنمه شرطیله منتخب تعیین ایدلشدی. هر کس کوك قاضیلرك بیر دکرلی اهالیلرك وکرك حکومت اجراآتك موافق شرع اولوب اولمدیغی صورتده فتوی آلیرلر وعصابتك میانه جیقنجه جمع ایدرلردی.

حکما، وکیل اولدن بکلرك، پاشالرك داره لری هر کس آیجقدی ایشیدیدرینی اهلیت وتحکماتی دیکلیردی. بونلرده اجرای عدالت کندیلرینه مدار افتخار صایارلردی. اول یك باب عدالت دولتك الی بیك آمدلرندن شکل دیادشاهك بالذات پاشالرك اسنده اولدقلری بایانه دیوانی، ایدی. بیوك کوچك، فقیر، زنکین هر کس کیدوب پادشاهك عدالت ایشیته یه بیلردی. بو صورتله مواضنت دولت باقی اولور وهر کس انتظام اجنده مسعود یاشاردی. امور دولتك ایله منافع ملك وملت موافق صورتده یولنه اجرا بولنورلردی. دولت خدمات وظیفه لری شعبه ایتمیه اولان وزیرلر، پاشالر، بکلر، علم ودیانتله بهره جرأت اولدقلری صدر عظام وعلمای ذوی الاحترام هر بر مسئله اداریه حکملرینی چکنه یه بایه ایدیلر ودولته مضر کورنه رك بر فکری رده اولنجه قدر اجرا ایدرلردی.

سلطان ابراهیم خان کریدك فتحنه مشغول بولندیغی زمانده قیودان دریا یوسف پاشایه همان بر دونتما حاضرلیه ره کریدی المنه آلیرایدی. یوسف پاشا پادشاهك قیشك شدتندن وکچه لرك اوسمسنده مخالف اسرسندن بحث ایدرك سوقیاتك بر فایده ویرمیه جکنی دونمانك اوسمسنده تعیین محاولسی اهالیك بیان دلیلك شاهد قدر بکلمه یه سنی چاغیردی. سلطان ابراهیم: همان دونمانی حاضرلیوب حرکت ایتمنی دیدیکی تقدیرده پاشانك اعدام ایدیله جکنی سویلر. پاشا فکرنده ثابت واسباب بانفدی عرصه ایتمکله خنکار حضرتلرنده چیقاریلر واعلامه ایچون بر خط شریف اعطا ایلر. صدر اعظم محمد پاشا پادشاهك شو حکمك دیکلندن تقدیرنی اولدیغنی ویوسف پاشانك بکلرك بر وزیرك دولت نقدرلری اولدیغنی بلدیکندن مسائل اسلامیه قوتیاً موافق ایچون خط شریفی آلوب قوینده حاضر تدیره یوسف پاشانك محبوسی اولدیغنی اطله یه کیدر. ویادشاهدن قصورنك وخطاسنك عفوینی استرحاما بشی یازمسنی تکلیف ورجا ایدر. قیودان پاشا کمال وقار واعتداله دیلر «عثمانك اولدره طوغوب ده بویله کونلری کورمکدنه اولمك اولدر. بو وقتده قیشده بکلمك بحق دنسنم اولمکلکم خیلدر. بویله مشکل ودولت پادشاهك اول سلطنتده اختیار ایدمدیکی ایسه هم» دیر وسائر بر طاقم خصوصی دیمکده بولنمقدن صوکره بونه ایچون کیدیلمیغی جهتلرنی اشاره ایدر. یوسف پاشانك حقیقی بر وزیرك بو یولده اولدیغی کبی اهالی عسکر ایچیه اشتیاق قوتقاقده، میدانده وحتی سرایك حولینده طوپلنه ره شکایت ایتمکه باشلدیلر صدر اعظم ایشك نتیجه سنی فنا کورمکله پادشاهه اوزه یه کیتمنی توصیه ایدر. سلطان ابراهیم صوکره نه یولده خلع ایدیلدیکی معلومدر.

شمدی پادشاه دونمانی دشمن دکل، قیودان پاشایه کوندیریلور. اوده دولتك جاری اولدن امور بحریه نك ضربه اکتساب ترقی میدانیلور. اوده خاصه سنی چیقاریلور.

* * *

زمانك واسطه سی تحمیلیلرك فضائل اخلاقیه لری سایه سنده دولت وملت بو مکله یکی بر طاقم نظاملرك وضع ایجاب ایتمه، نظم عسکری اجاقلری تأسیس ایدلشدی. حکومتك حقنده بر معاملسی کورلنجه یکیچریلر خود سیاهیلر انقلابه، حقلری استیلرلر دعسی بولندیغنده نظاملرینه غایت ایتمکلری جالده تأدیب اولنورلردی.

دولتك اك عظمتلی دوری اولدن قانونی سلطان سلیمان زمانده محاسنك بر محاربه دونتمه یك حیرت دهشتجا هر همان صاحب ثروت اولدیغی حالده تقسیم غنیمته حقنی کورمدی پادشاهه زیاده یای آرلدی. دیه عسکر شکایت ایتمکنه اراده پادشاهی ایله نکرار محاربه اولندی. فی الواقع پادشاه حقنده فضله طوردیغی